

วัดเขาน้อย

ชื่อแหล่ง วัดเขาน้อย
ที่ตั้ง หมู่ที่ 5 บ้านหนองแก้ว ตำบลบ้านลาด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
เส้นทางเข้าสู่แหล่ง จากจังหวัดเพชรบุรี ไปตามทางหลวงหมายเลข 3171 แยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 3204 ไปประมาณ 2 กิโลเมตร มีทางแยกขวาเข้าวัดประมาณ 1.5 กิโลเมตร
สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
สภาพภูมิศาสตร์ เขาลูกโดดเตี้ย ๆ บนพื้นราบ
แหล่งน้ำ ทางน้ำเก่าอยู่ใกล้กับวัดทางทิศใต้ เรียกว่า คลองโพธิ์
ประวัติ ไม่ทราบแน่ชัดว่าสร้างเมื่อใด ตามบัญชีแผนกศึกษาธิการอำเภอบ้านลาด ระบุว่าได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ.2282 และจากหลักฐานที่เหลืออยู่ ปรากฏว่าเป็นวัดเก่าแก่ที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด

หลักฐานทางด้านโบราณคดี

1. **อุโบสถ** ตั้งอยู่บนเนินเขา เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน หลังคาซ้อนกัน 2 ชั้น เป็นหลังคาเครื่องไม้มุงกระเบื้องว่าวซีเมนต์ ฐานเป็นแบบฐานสิงห์มีประตู ด้านหน้า 2 ประตู หน้าต่างด้านละ 3 บาน ซุ้มประตูทำยื่นออกมาจากผนังเป็นซุ้มทรงมงกุฎประดับลวดลายปูนปั้น บานประตู หน้าต่างเป็นไม้ที่อกเสาะแกะสลักลวดลายโดยตลอด เป็นลายพุดตานใบเทศ

ภายในอุโบสถ ประดิษฐานพระประธานปูนปั้น ปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีปูนปั้นแบบฐานสิงห์ นอกจากนั้นบนยกพื้นเดียวกับพระประธานยังมีพระพุทธรูปปูนปั้น ปางมารวิชัยอีก 4 องค์ ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีปูนปั้นองค์ละฐาน อยู่ด้านข้างพระประธานด้านละ 2 องค์

ด้านนอกบนลานรอบอุโบสถมีแท่นเสมาตั้งอยู่ 8 ทิศ แท่นเสมาประธานเป็นแบบซุ้มทรงมณฑป ฐานสิงห์ แท่นอื่น ๆ เป็นแท่นก่ออิฐถือปูนฐานสี่เหลี่ยม 2 ชั้น ถัดขึ้นมาเป็นแท่นรูปแปดเหลี่ยมมีบัวกลุ่ม รองรับเสมา บางแท่นปักเสมาคู่ บางแท่นปักเดี่ยว เสมาสลักจากหินแกรนิต ส่วนบนกว้างยอดค่อนข้างมน ขอบปาดเรียบแล้วคอดเป็นเอว ซึ่งทำเป็นตัวหงาขนาดเล็ก ส่วนล่างตัดตรงเป็นแท่น ตัวเสมาตรงกลางเป็นสันนูน และมีเส้นโค้งออกไปตามแนวขอบ ตรงท้องเสมาเป็นรูปสามเหลี่ยม

2. **เจดีย์ราย** หน้าอุโบสถ จำนวน 2 องค์ เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองฐานสิงห์

3. **เจดีย์ทรงกลม** ตั้งอยู่บนยอดเขา ทางทิศใต้ของอุโบสถ เป็นเจดีย์ทรงกลม ส่วนยอดตั้งแต่เหนือบัลลังก์ขึ้นไปชำรุดหักหายไป องค์ระฆังก็ได้รับความเสียหายมาก ปูนฉาบกะเทาะหลุดร่วง ฐานเป็นฐานบัวลูกฟักสี่เหลี่ยมทรงสูงและชุดมาลัยเถารองรับปากระฆัง องค์ระฆัง ขนาดเล็กได้ส่วน บัลลังก์ทรงสี่เหลี่ยม ที่มุมทั้งสี่มีเจดีย์มุม เป็นเจดีย์ทรงกลม ขนาดเล็ก แต่เหลืออยู่เพียงองค์เดียว คือมุมด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ (อิฐที่ใช้ก่อสร้างเจดีย์ ขนาด 28 x 15 x 7.5 x 26 x 13 x 7 เซนติเมตร)

4. **เขตพุทธาวาส** อยู่บริเวณด้านล่างของเขา มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งมาหลายครั้ง เดิมอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเขา ปัจจุบันอยู่ทางทิศตะวันตก ซึ่งในบริเวณนี้พบชิ้นส่วนกระเบื้องมุงหลังคาดินเผา ของหมุกุฎฐิสงฆ์เดิม ตกอยู่เป็นจำนวนมากและยังพบกระเบื้องเชิงชายดินเผารูปเทพนมด้วย นอกจากนี้ยังพบอิฐของเดิม อีกเป็นจำนวนมากเป็นอิฐขนาด 28 x 15 x 6 เซนติเมตร

5. **โอ่งเคลือบ** ขนาดใหญ่เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 50 เซนติเมตร กว้าง 145 เซนติเมตร สูง 140 เซนติเมตร

การกำหนดอายุสมัย	อยุธยา รัตนโกสินทร์
การประกาศขึ้นทะเบียน	ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนพิเศษ 103 ง ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2543 พื้นที่ 3 ไร่ 3 งาน 80 ตารางวา
รูปแบบของแหล่งโบราณคดี	วัดในพุทธศาสนา
วันเวลาที่ปฏิบัติงาน	สำรวจ 2 สิงหาคม 2539 บันทึก 13 สิงหาคม 2539
ผู้ปฏิบัติงาน	นางสาวพยุ่ง วงษ์น้อย
ที่มาของข้อมูล	รายชื่อวัดในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาแล้ว (พระ พ.ต. พลศักดิ์ สุวรรณบุรณ์)

สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี

ภาพประกอบ :

อุโบสถวัดเขาน้อยตั้งอยู่บนเนินเขา เป็นอุโบสถเก่าแต่ได้รับการซ่อมแซมมาโดยตลอด

ฐานอุโบสถเป็นแบบฐานสิงห์ รอบอุโบสถมีแท่นตั้งใบเสมาที่สลักจากหินแกรนิต

ซุ้มประตูโบสถ์ วัดเขาน้อย เป็นซุ้มทรงมงกุฏ

เจดีย์ ด้านหน้าอุโบสถ วัดเขาน้อย
เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง

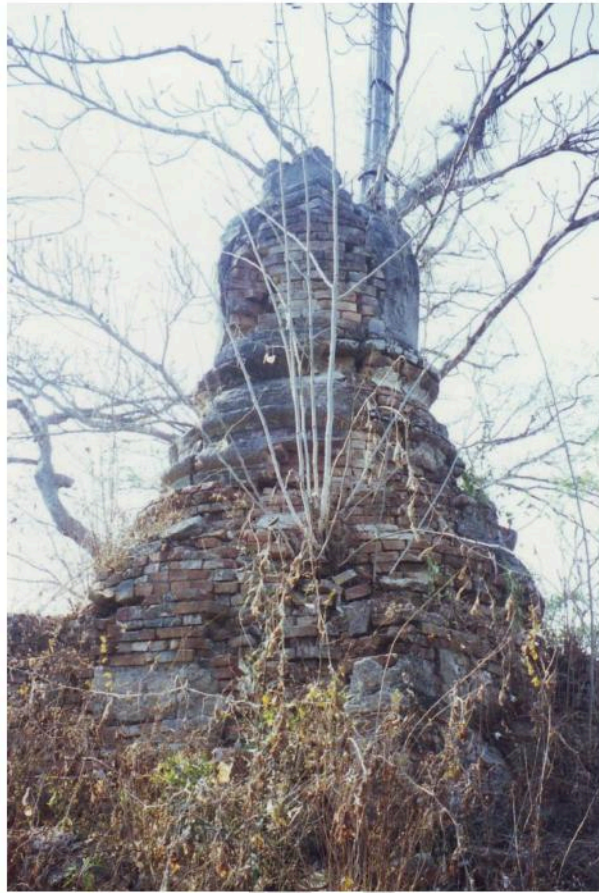

พระประธานในอุโบสถ วัดเขาน้อย

พระพุทธรูปในอุโบสถ วัดเขาน้อย

เจดีย์ทรงกลมบนยอดเขาน้อย ที่มุมทั้ง 4 มีเจดีย์ทรงกลมขนาดเล็ก แต่ชำรุดเหนือเพียงองค์เดียว

